

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

**Наказ Рівненського обласного  
інституту післядипломної  
педагогічної освіти**

**24 грудня 2021 року № 225**

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА**

**ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ДЛЯ ОСІБ ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ**

**(підвищення кваліфікації)**

**Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка**

**Спеціальність: 016 Спеціальна освіта**

**Спеціалізація: фахівці (консультанти) практичні психологи інклюзивно-  
ресурсних центрів**

**Напрямок: розвиток професійних компетентностей**

## **ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

Освітню програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол від 17 грудня 2021 р. № 12).

Освітню програму затверджено Вченою радою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол від 24 грудня 2021 р. № 07) та введено в дію наказом ректора від 24 грудня 2021 р. № 225.

## ПЕРЕДМОВА

Освітню програму розроблено проєктною групою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти згідно з вимогами Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг»; постанов Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами), від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти», від 21.07.2021 № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами», від 17.05.2021 № 477 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами», від 21.10.2020 № 983 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585 і від 12 липня 2017 р. № 545»; Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р; наказів МОН України від 18.10.2019 № 1310 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників для роботи в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа», від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти», від 23.03.2018 № 283 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи», від 23.04.2018 № 414 «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах (групах) закладах освіти (зі змінами).

Програма укладена на базі другого рівня вищої освіти (магістр) та відповідає 7 рівню Національної рамки кваліфікацій.

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Колодич О.Б., к.психол.н., доцент, завідувач Ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти, доцент кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти;

2. Прокопчук Н.В., методист Ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти, ст. викладач кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти.

# 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

## 1.1. Загальні положення

Освітню програму підвищення кваліфікації фахівців (консультантів) практичних психологів інклюзивно-ресурсних центрів розроблено відповідно до сучасної державної освітньої політики щодо впровадження інклюзивного навчання та концепції Нової української школи.

Актуальність полягає в необхідності підготовки фахівців (консультантів) практичних психологів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі в контексті сучасного розуміння інклюзивної освіти, змін в українському законодавстві, виконання державою основних міжнародних зобов'язань.

Інклюзивна освіта як безумовне право кожної дитини на доступну і якісну освіту є не лише ознакою демократичності суспільства, а й міжнародним зобов'язанням країни з часу ратифікації Україною Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та Факультативного протоколу до неї. У Статті 24 цього документа зазначається, що члени-учасниці цієї конвенції повинні забезпечити інклюзивну освіту на всіх рівнях. Окрім цього, забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх є однією із глобальних цілей сталого розвитку на період до 2030 р., яка стоїть на порядку денному для усіх країн, у тому числі для України.

На сьогодні створені й затверджені нормативні документи, які передбачають уведення посади асистента вчителя, окреслюють його посадові та функціональні обов'язки.

Освітня реформа в Україні, розпочата у 2016 році, виходить із концепції Нової української школи, основними принципами якої є дитиноцентризм, педагогіка партнерства, новий зміст освіти, що базується на компетентностях, формуванні цінностей тощо. При цьому інклюзивна освіта є невід'ємною частиною освітньої реформи.

У новому законі України «Про освіту» вперше зазначено, що інклюзивне навчання є забезпеченням права дитини на освіту. Воно ґрунтується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників. Відповідні зміни внесені у закони про дошкільну освіту, про загальну середню освіту, про професійну (професійно-технічну) та вищу освіту.

## 1.2. Цільова аудиторія

Фахівці (консультанти) практичні психологи інклюзивно-ресурсних центрів.

## 1.3. Мета програми

Мета програми полягає у формуванні компетентностей фахівців (консультантів) практичних психологів інклюзивно-ресурсних центрів, необхідних для ефективної роботи в інклюзивному освітньому середовищі

відповідно до існуючого нормативно-правового забезпечення, сучасного розуміння інклюзивного навчання.

Освітня програма забезпечить наступні результати навчання:

знання та розуміння сучасних тенденцій розвитку освіти;

знання нормативно-правової бази з питань освіти, в тому числі інклюзивної, соціального захисту, документів про права людини й дитини, особливостей розвитку осіб з особливими освітніми потребами;

знання з питань особливостей психофізичного розвитку, сенсорних дисфункцій, поведінкових проявів осіб з особливими освітніми потребами;

знання сучасних методів психодіагностики при здійсненні комплексної оцінки розвитку дитини;

готовність до організації безпечного інклюзивного освітнього середовища, засвоєння основних принципів і технологій його організації;

конструювання індивідуальних програм розвитку для осіб з особливими освітніми потребами, спостереження та аналіз динаміки розвитку учнів;

уміння налагоджувати міжособистісні стосунки з усіма суб'єктами освітнього процесу, здійснювати посередницьку діяльність у сфері виховання та соціальної допомоги;

оволодіння ефективними стратегіями побудови корекційно-розвиткової роботи з особами з особливими освітніми потребами;

оволодіння сучасними методами психокорекції у роботі з особами з особливими освітніми потребами;

формування позитивного ставлення до інклюзії серед усіх учасників освітнього процесу;

здатність до проектування власного професійного розвитку з метою надання якісних освітніх послуг, ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

#### **1.4. Профілі базових компетентностей фахівців (консультантів) практичних психологів інклюзивно-ресурсних центрів**

Головна ідея підвищення кваліфікації фахівців (консультантів) практичних психологів полягає в забезпеченні індивідуально-особистісного та професійно-діяльнісного самовдосконалення слухачів на основі активізації їхньої базової освіти, набутого професійного та життєвого досвіду відповідно до індивідуально-особистих інтересів, соціальних запитів держави щодо ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

Профілі базових компетентностей фахівців (консультантів) практичних психологів інклюзивно-ресурсних центрів містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування загальної середньої освіти:

##### **1.4.1. Загальні компетентності.**

Психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини, здатність сприяти творчому становленню школярів та їхній індивідуалізації;

компетентність щодо закономірностей та вікових особливостей осіб, у тому числі осіб з особливими освітніми потребами (знання закономірностей розвитку дитини у різних вікових періодах; знання індивідуальних методів навчання дитини задля забезпечення цілісного розвитку її особистості; володіння базовими знаннями щодо використання Міжнародної класифікації функціонування обмеження життєдіяльності та здоров'я осіб і підлітків в освіті для забезпечення змін в освітньому процесі);

**1.4.2. Спеціальні (фахові, предметні, посадово-функціональні) компетентності.**

Компетентність у сфері організації інклюзивного освітнього середовища (уміння виявляти і усувати бар'єри у навчанні учнів з особливими освітніми потребами; знання способів диференціації, адаптації і модифікації навчального змісту, методів викладання; уміння використовувати принципи універсального дизайну в освітньому процесі; уміння розробляти індивідуальну програму розвитку);

компетентність у сфері досягнень психологічної науки (оволодіння сучасними методами психологічної діагностики, сучасними підходами у здійсненні психологічної корекції та психологічної просвіти усіх учасників освітнього процесу; використання інноваційних нетрадиційних методів при наданні корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами).

<p><b>Знання і розуміння</b></p>	<p>сучасних тенденцій розвитку інклюзивної освіти; сучасних методів психодіагностики при здійсненні комплексної оцінки розвитку дитини; особливостей розвитку та формування особистісної, психічної, фізичної, мовленнєвої сфер розвитку осіб із різними порушеннями, поведінкових проявів; особливостей процесів корекції і реабілітації осіб; способів реалізації інклюзивного підходу в навчанні осіб; концепції інклюзивної освіти.</p>
<p><b>Розвинені вміння</b></p>	<p>організовувати власну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проектування, оцінювання тощо); вибудовувати взаємодію з особами із різними порушеннями розвитку; діагностувати освітній процес і складати індивідуальні освітні маршрути, індивідуальні програми розвитку для становлення дитини з особливими освітніми потребами як особистості; проектувати власну програму професійно-особистісного зростання; вибудовувати взаємодію між фахівцями, вміння працювати в команді однодумців при здійсненні</p>

	комплексної оцінки розвитку дитини та укладання висновку інклюзивно-ресурсного центру.
<b>Диспозиції (цінності, ставлення)</b>	дитиноцентризм, цінність особистості; повага і розуміння почуттів батьків, які виховують дитину з особливими освітніми потребами; рівність у ставленні до людей, незалежно від їх особливостей розвитку, соціального статусу тощо; готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток; відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів.

## 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

### 2.1. Зміст та обсяг освітньої програми

Зміст освітньої програми враховує особливості професійної діяльності фахівців (консультантів) практичних психологів інклюзивно-ресурсних центрів в умовах реформування освіти, а також перспективи впровадження Нової української школи та визначається вимогами суспільства щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямами державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

### 2.2. Форма та структура освітньої програми

Освітня програма передбачає очну (зокрема, з використанням технологій дистанційного навчання) форму навчання.

Очна форма навчання організовується шляхом проведення:

інтерактивних лекцій;

тематичних дискусій;

практичних занять (семінарів, практикумів, тренінгів, майстер-класів тощо);

контрольних заходів (організаційно-настановне заняття, конференція з обміну досвідом).

Обсяг освітньої програми складає 30 годин (1 кредит ЄКТС).

## СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

### підвищення кваліфікації

**фахівців (консультантів) практичних психологів інклюзивно-ресурсних центрів за напрямом «Розвиток професійних компетентностей» заочною формою навчання (30 аудиторних годин)**

Назви модулів і тем	Форма навчання			Усього
	Лекція, дискусія	Практичне заняття	Контроль	
<b>Модуль 1.</b> <b>Професійна компетентність фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів</b>				
Тема 1.1. Інклюзивна освіта: суть завдання і принципи. Основні міжнародні та національні документи, що регламентують інклюзивну освіту в Україні	2			2



Тема 1.2. Використання МКФ-ДП для підтримки активності та участі осіб з особливими освітніми потребами та забезпечення змін у навколишньому середовищі	2			2
Тема 1.3. Основи сучасного публічного мовлення	2			2
Тема 1.4. Організаційно-методичні засади процесу консультування педагогічних працівників закладів освіти	2	2		4
<b>Усього годин за модулем</b>	<b>8</b>	<b>2</b>		<b>10</b>
<b>Модуль 2.</b>				
<b>Організація інклюзивного навчання в закладах освіти</b>				
Тема 2.1. Система управління інклюзивно-ресурсними центрами. Документообіг	2			2
Тема 2.2. Індивідуальна програма розвитку (ІПР) як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для осіб з особливими освітніми потребами та забезпечення додаткових потреб в освітньому процесі		2		2
Тема 2.3. Команда психолого-педагогічного супроводу: склад, основні завдання і функції членів команди. Участь фахівців (консультантів) ІРЦ у команді супроводу	2			2
<b>Усього годин за модулем</b>	<b>4</b>	<b>2</b>		<b>6</b>
<b>Модуль 3.</b>				
<b>Організація корекційно-розвиткової та консультативної діяльності</b>				
Тема 3.1. Психологічний супровід та організація корекційно-розвиткової роботи фахівцями (консультантами) практичними психологами в закладах освіти		2		2
Тема 3.2. Використання можливостей піскової терапії у проведенні корекційно-розвиткових занять з особами з особливими освітніми потребами		2		2
Тема 3.3. Розвиток емоційного інтелекту у осіб з особливими освітніми потребами. Методи психологічної рівноваги та саморегуляції психоемоційного стану		2		2
Тема 3.4. Сенсомоторна інтеграція. Використання методів освітньої кінезіології у сенсорній інтеграції осіб з особливими освітніми потребами		2		2

Тема 3.5. Корекція дитячої тривожності та страхів у осіб з особливими освітніми потребами		2		2
<b>Усього годин за модулем</b>		<b>10</b>		<b>10</b>
<b>Модуль 5. Діагностичний</b>				
Організаційно-настановне заняття			2	2
Конференція з обміну досвідом			2	2
<b>Усього годин за модулем</b>			<b>4</b>	<b>4</b>
<b>Разом</b>	<b>8</b>	<b>18</b>	<b>4</b>	<b>30</b>

### 3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

#### Модуль 1.

#### Професійна компетентність фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів

*Тема 1.1. Інклюзивна освіта: суть завдання і принципи. Основні міжнародні та національні документи, що регламентують інклюзивну освіту в Україні*

Сутність і зміст поняття «інклюзивна освіта». Інклюзивна освіта як забезпечення права на освіту для кожної дитини. Еволюція розуміння інвалідності: основні моделі (благочинна, медична, соціальна). Аналіз змісту понять «виключення», «сегрегація», «інтеграція», «інклюзія». Відмінності між інтеграцією (медична модель) та інклюзією (соціальна модель). Завдання і принципи інклюзивної освіти. Конвенція ООН про права дитини. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. Переваги інклюзивної освіти для усіх учасників освітнього процесу: дітей з особливими освітніми потребами та їхніх однолітків, батьків дітей з особливими освітніми потребами, педагогів, керівників закладів освіти, місцевих громад і суспільства в цілому. Основні бар'єри на шляху до впровадження інклюзивної освіти: фізичні, інформаційні, інституційні, ментальні.

Законодавство України щодо забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на якісну інклюзивну освіту. Укази Президента України у сфері інклюзивної освіти. Основні положення Постанов Кабінету Міністрів України, що регламентують особливості організації інклюзивного освітнього процесу у закладах дошкільної і загальної середньої освіти. Накази Міністерства освіти і науки України щодо організації інклюзивного навчання.

*Тема 1.2. Використання МКФ-ДП для підтримки активності та участі осіб з особливими освітніми потребами та забезпечення змін у навколишньому середовищі*

Сучасна біопсихосоціальна модель розуміння інвалідності: інвалідність як динамічна взаємодія між станом здоров'я людини, навколишнім середовищем й особистісними характеристиками людини. Глобальна мета МКФ-ДП. Основні частини МКФ-ДП: домени активності та участі дитини; структури та функції організму; фактори навколишнього середовища; особистісні чинники. Основні поняття: «активність», «участь», «обмеження активності», «обмеження можливості участі». Основні сфери життєдіяльності дитини. Використання МКФ-ДП в освітньому процесі.

*Тема 1.3. Основи сучасного публічного мовлення.*

Комунікація як особливий тип людської діяльності. Спілкування людей – складний процес взаємодії особистостей у часовому і просторовому вимірі. Сутність спілкування і комунікації.

Спілкування – необхідна умова діяльності. Найважливіші складові діяльності: мотив, мета, дія, операція. Основні комунікативні закони. Наукові основи комунікації: психолінгвістика, комунікативна лінгвістика, (соціопсихолінгвістика).

*Тема 1.4. Організаційно-методичні засади процесу консультування педагогічних працівників закладів освіти*

Проведення групових тренінгів і занять. Індивідуальні консультації для учнів, учителів, батьків. Тестування й анкетування всіх учасників освітнього процесу. Психологічне консультування та психологічне проектування. Профорієнтація учнів з особливими освітніми потребами, робота по професійній підготовленості. Вивчення індивідуально-психологічних особливостей з врахуванням вікових, статевих та національних відмінностей і вивчення міжособистісних взаємин учнів. Вивчення індивідуально-психологічних особливостей членів педагогічного колективу і їх міжособистісних взаємин. Виявлення причин «психологічних бар'єрів», що виникають між учнями з особливими освітніми потребами і вчителями. Підвищення психологічної культури учасників освітнього процесу. Запобігання конфліктів між учасниками освітнього процесу. Превентивне виховання. Формування в учнів з особливими освітніми потребами орієнтації на здоровий спосіб життя та захист психологічного здоров'я.

## **Модуль 2.**

### **Організація інклюзивного навчання в закладах освіти**

*Тема 2.1. Система управління інклюзивно-ресурсними центрами. Документообіг*

Рівні управління інклюзивною освітою (вищий, центральний, обласний, місцевий). Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері інклюзивної освіти. Міжвідомче партнерство з питань допомоги дітям з особливими освітніми потребами. Роль громадських організацій та батьківський об'єднань у розвитку інклюзивної освіти. Соціоосвітнє партнерство в інклюзивній освіті.

*Тема 2.2. Індивідуальна програма розвитку (ІПР) як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для осіб з особливими освітніми потребами та забезпечення додаткових потреб в освітньому процесі*

Індивідуалізація освітнього процесу як одна із умов запровадження інклюзивного навчання. Нормативне забезпечення, що регламентує створення ІПР. Структура і функції ІПР. Різні ролі членів команди психолого-педагогічного супроводу у розробленні і впровадженні ІПР. План роботи над ІПР. Визначення навчальних цілей і завдань. Відповідність критеріям

«СМАРТ». Визначення пріоритетності навчальних цілей. Роль асистента вчителя у процесі розроблення ІПР.

*Тема 2.3. Команда психолого-педагогічного супроводу: склад, основні завдання і функції членів команди. Участь фахівців (консультантів) ІРЦ у команді супроводу*

Рівні надання додаткової підтримки та основні види команд: команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами (на рівні класу), внутрішньошкільна команда, позашкільна команда. Створення команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Склад та основні функції учасників команди. Роль асистента вчителя як члена команди супроводу.

### **Модуль 3.**

#### **Організація корекційно-розвиткової та консультативної діяльності**

*Тема 3.1. Психологічний супровід та організація корекційно-розвиткової роботи фахівцями (консультантами) практичними психологами в закладах освіти*

Організація психолого-педагогічного супроводу та надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дитині з особливими освітніми потребами у межах закладу освіти, інклюзивного-ресурсного центру. Напрями корекційно-розвиткової роботи фахівців (консультантів) практичних психологів з особами з інтелектуальними порушеннями, порушеннями опорно-рухового апарату, РАС, РДУГ. Порушення формування особистісної сфери дитини. Формування образу «Я», уявлення про себе як про особистість, виокремлення себе зі світу. Самооцінка дитини та її корекція.

*Тема 3.2. Використання можливостей піскової терапії у проведенні корекційно-розвиткових занять з особами з особливими освітніми потребами*

Піскова терапія як високоефективний метод у роботі з особами з особливими освітніми потребами. Види пісочниць: юнганська пісочниця, сенсорна пісочниця. Пісочна терапія у корекційно-розвивальній роботі з особами із порушеннями психофізичного розвитку. Обладнання для роботи з піском. Склад колекції мініатюрних фігур (класифікація стимульного матеріалу). Протипоказання у роботі з піском. Вимоги до обладнання та створення терапевтичного середовища. Форми піскової терапії. Основні методи і прийоми у роботі з особами. Етапи організації дитячих занять із піском. Призначення піскової терапії. Вправи з піском для вирішення різних корекційних задач у роботі з дитиною. Індивідуальний та груповий формат проведення занять. Інтеграція піскової терапії з іншими методами психології. Піскова терапія, кінезіологія та музична терапія. Кінезіологічні казки у пісочниці. Ігри з піском та водою. Терапевтичний потенціал кінетичного піску.

*Тема 3.3. Розвиток емоційного інтелекту у осіб з особливими освітніми потребами. Методи психологічної рівноваги та саморегуляції психоемоційного стану*

Поняття емоційного інтелекту. Емоційні стани дитини різних вікових періодів. Формування емоційної сфери осіб із особливостями розвитку. Знайомство дитини зі світом емоцій. Зовнішні прояви емоційних порушень у осіб. Етапи розвитку емпатійності у осіб по М.Хофману. Засоби і методи розвитку емоційного розвитку осіб дошкільного віку. Вправи, спрямовані на формування та/чи дозрівання емоційної сфери дитини.

*Тема 3.4. Сенсомоторна інтеграція. Використання методів освітньої кінезіології у сенсорній інтеграції осіб з особливими освітніми потребами*

Поняття сенсорної, сенсомоторної інтеграції, їх мета. Ознаки порушення сенсорної інтеграції. Сенсорна інтеграційна терапія. Інструменти сенсорної інтеграційної терапії. Світла та темна сенсорні кімнати. Інтеграційні активності. Особливості проведення занять сенсорної інтеграції. Фізіологічні механізми формування системи рівноваги людини та їх порушення. Застосування методів сенсорної інтеграції у роботі з особами із РАС, РДУГ, порушенням опорно-рухового апарату. Сучасні методи сенсомоторної інтеграції. Очікувані результати сенсомоторного розвитку дитини після терапевтичного втручання заходами сенсорної інтеграції.

*Тема 3.5. Корекція дитячої тривожності та страхів у осіб з особливими освітніми потребами*

Страх і тривожність у осіб дошкільного, молодшого шкільного віку, їх симптомальний прояв на рівні психіки, фізичного тіла. Вікові страхи. Тривожність як особистісна характеристика дитини, її види.

Робота фахівців (консультантів) практичних психологів із подолання страхів та тривожності у осіб. Способи укріплення психічного здоров'я дитини. Психологічна рівновага, шляхи її формування у осіб. Використання методів арт-терапії у роботі з дитячою тривожністю та страхами: казкотерапія, ізотерапія, фелт-терапія, лялькотерапія, робота з візуальними образами, метафоричними асоціативними картами тощо.

## **Модуль 4. Діагностичний**

### *Організаційно-настановне заняття*

Реєстрація слухачів. Організація та проведення вступного інструктажу з охорони праці. Ознайомлення з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Надання рекомендацій щодо вибору теми конференції з обміну досвідом.

### *Конференція з обміну досвідом*

Організація обговорення педагогічних інновацій, елементів нових технологій навчання, що сприяють розвитку професійної компетентності фахівців (консультантів) практичних психологів інклюзивно-ресурсних центрів. Рефлексія освітньої програми підвищення кваліфікації фахівців (консультантів) практичних психологів інклюзивно-ресурсних центрів.